

MŪSŲ LIETUVA

NR. 38 (1573) — SEMANÁRIO — 1978 M. RUGSĖJIS — SETEMBRO 28 D. — 5,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 — 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

Įpėdinių pasitinkant

Seniau buvo keliamas klausimas: ką lietuvių tauta turi pasirinkti — Maskvą ar Romą? Vieni manė, kad geriausias ir tautai naudingiausias pasirinkimas yra Maskva, kiti pasisakydavo už Romą ta prasme, kad ji yra katalikybės centras ir apylamai Vakarų kultūros atstovė. Istoriniai įvykiai betgi taip susiklostė, kad rinktis nereikėjo — Maskva pati atėjo, užgrobė Lietuvą, tautą pavergė ir atnešė prievartinę religiją — ateistinių marksizmą. Roma liko nepasiekiamą, išskyrus gana retus vyskupų, vyskupijų valdytojų, kunigų vizitus. Bet tai fizinė pusė. Dvasine prasme tautos masėms Roma, išskyrus maskvinės religijos nešėjus, vis dėlto liko daug artimesnė. Jei Maskva tautos sąmonėje pasidarė vergijos centru bei simboliu, tai Roma išliko laisvės žibintu, skleidžiančiu ne tik Dievo žodį, bet ir laisvės spindulius. Tiesa, Roma praeityje nevisuomet deramai suprato lietuvių tautos aspiracijas, bet su jų tautinės sąmonės stiprėjimu didėjo ir Romos, t.y. Vatikano dėmesys bei palankumas. Jei iki šiol Lietuva būtų išlikusi nepriklausoma, tai ir jos pozicija Romoje būtų nesilpnėję, kaip kitų kraštų. O ir dabar, turint Lietuvai gana silpną tarptautinį statusą, Roma yra išlikusi gana palanki. Tai ji yra ne kartą parodžiusi įvairiais mostais. Yra pagrindo manyti, kad ateityje Romos dėmesys Lietuvai didės ryšium su persekiojimais ir herojine lietuvių kova.

RYŠIUM su naujo popiežiaus Jono-Pauliaus I atėjimu pasaulio dėmesys nukrypo į jį. Sužiuro ir lietuvių akys ne tiek iš smalsumo, kiek iš rūpesčio. Jeigu daugeliui kitų tautų popiežiaus įvesdinimo iškilnės buvo tik įdomi iškilnė, tai lietuviams ji buvo proga klausti save: ar naujo popiežiaus atėjimas reiškia ir naujos vilties pradžią? Iškilnėse dalyvavo ir atstovai iš sovietinių kraštų. Ar tai ženklas, kad ir Lietuvoje sumažės varžtai? Greičiausiai tai buvo tik politinio pobūdžio mostas, neturįs gilesnės prasmės, tačiau jis rodo, kad ir sovietiniuose kraštuose popiežiaus autoritetas respektuojamas, nes turi tarptautinį pripažinimą. Žinoma, tas pripažinimas yra minimalinis, tačiau evoliucijos keliu gali vesti prie jo stiprėjimo ir didesnės religijos laisvės. Jei tokia evoliucija imtų ryškėti, lietuviams būtų pagrindo tikėtis ne tik didesnės religijos laisvės, bet ir valstybinės. Bet tai tolimos distancijos linija, kuri kol kas tėra mūsų visų troškimas. Šiuo gi metu mums turėtų rūpėti pirmieji žingsniai, būtent, kad popiežius būtų tinkamai informuotas apie tikrąją būklę okupuotoje Lietuvoje. Tai nėra visai paprastas dalykas, nes informacija iš sovietinių kraštų ateina Romon dažnai falsifikuota, valdinių cenzorių patvarkyta. Dėlto Vatikano pareigūnai kartais nesiorientuoja, būna suklaidinti. Tokios informacijos netrūksta ir iš Lietuvos. Dėlto atsakingiems lietuvių dvasiškiams ir išeivijos viršūnėms reikia būti apdairiems.

VIEN TIK informacijos, žinoma, neužtenka — reikia iš naujo kelti tuos religinius lietuvių reikalus, kurių sprendimas priklauso nuo popiežiaus autoriteto. Visų pirma — laisvės reikalas. Aišku, popiežius negali panaikinti sovietinės okupacijos, bet savo autoritetu gali prisidėti

Min. St. Lozoraičiui 80 metų

Lietuvos Diplomatinės tarnybos šefui min. Stasiui Lozoraičiui š. m. rugsėjo 5 d. suėjo 80 m. amžiaus. Jis gimė 1898. IX. 5 d. Kaune, adv. M. Lozoraičio šeimoje. 1918 m. Voroneže baigė M. Yčo gimnaziją. Studijavo teisę Berlyno universitete. Diplomatinę tarnybą pradėjo 1923 m., 1938 m. buvo užs. reik. ministru, o nuo 1939. II. 5 d. — nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministru Romoje. 1940 m. gegužės 30 d. paskirtas Lietuvos Diplomatinės tarnybos Šefu.

prie jos sušvelninimo ir eventualiai prie laisvės atgavimo. Dėlto reikėtų į tai nuolat kreipti popiežiaus dėmesį. Ant- ra, nors Lietuva okupuota, bet religiniai reikalai daugiau ar mažiau yra tvarkomi. Iki šiol nesutvarkytas Vilniaus vyskupijos reikalas — ji tebėra, pagal seną patvarkymą, priskirta Lenkijos bažnytinei provincijai. Tai nenormali padėtis, favorizuojanti lenkus. Be to, tokia nenormali būklė sunkina Vilniaus vyskupijos valdymą. Vilniuje, kaip Lietuvos sostinėje, turėtų gyventi lietuvis vyskupas, valdąs šią vyskupiją. Trečia, naujasis popiežius turėtų žinoti, kad lietuvių reikalai dabartinės Lenkijos valdomose žemėse nėra sutvarkyti, kad II Vatikano santarybos nutarimai, liečią gimtosios kalbos vartojimą, nevisur respektuojami. Tokia būklė yra pvz. Seinuose. Kadangi lenkų dvasiškiams nevykdo visoje pilnume apaštalinės misijos, turėtų įsikurti popiežiaus autoritetas. Pagaliau su naujo popiežiaus atėjimu ir lietuvių išeivija turėtų iš naujo peržiūrėti savo pozicijas, jas sustiprinti ir rimtai susirūpinti savo moraline bei religine problematika. Jos balsas turėtų būti stipriai girdimas ir Lietuvos reikalų sprendime.

— Tėviškės Ziburiai —

Ok. Lietuvos pogrindžio žodis

Lietuvos Nacionalinio Liaudies Fronto deklaracija

Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi!

**Mūsų kova teisinga ir šventa
Mes nugalėsime!**

TAUTIEČIAI, PATRIOTAI, POLITINIAI EMIGRANTAI,

Nacionalinis Liaudies Frontas, paskelbęs savo kovos programą (minimum ir maksimum) 1974 metais Lietuvoje, 1975 metais laisvame užsieny, dar kartą kreipiasi į visas Lietuvos emigracijos galvas, laikraščių redaktorius ir bažnyčių dvasinius vadus, VLIKą, Altą ir buvusios Lietuvos Respublikos oficialus pareigūnus-konsulus su giliausiu prašymu paskelbti NLF deklaracijas, proklamacijas, atsišaukimus ir politinius biuletenius laisvuose Vakarųose per spaudą ir laisvas radijo stotis: Laisvę, Laisvą Europą, Amerikos Balsą ir kitas.

BROLIAI IR SESERYS,

Ši neeilinė NLF deklaracija, išleista vadinamosios Tarptautinio proletariato solidarumo šventės proga, yra skirta visiems Lietuvos piliečiams, gyvenantiems pavergtoje Tėvynėje ir laisvuose Vakarų kraštuose. Mes kreipiamės į Lietuvos žemės ūkio ir fabriku darbininkus ir dabartinės inteligentijos atstovus, į staigų ir įmonių tarnautojus, į visus tarybinius piliečius-lietuvius, kuriuose dar dega lietuviško patriotizmo ugnelė, prisidėti prie mūsų kovos už nacionalinę laisvę ir politinę nepriklausomybę, kuri šiuo labai sunkiu mūsų tautos gyvenimo momentu yra ne beviltiška, bet žadinanti ir daug žadanti, jei mes visi laiku ir sąmoningo tikslo siekdami prisidėsime prie tos kovos, teisingos ir šventos, vedančios į mūsų visų bendrą tikslą

—prarastos valstybės atstatymą, Laisvos Nepriklausomos Liaudies Lietuvos sukūrimą. Nesvarbu, kad sovietinis imperializmas, pasiekęs savo kulminaciją tarptautinės politikos srityje, naudodamas visas politines machinacijas, įskaitant detentę ir kitus vadinamuosius atoslūgio plyšius, grasina visam laisvam pasauliui, bet mes esame įsitikinę ir neabejojame, kad ir jis eina suirimo

linkme, turint galvoje TSRS vadaus padėtį, kur visos nerusų sovietinės tautos veda pasipriešinimo kovą dėl tautinės laisvės, identiško ir politinio suverenumo (Pabaltijys, Ukraina, Kaukazas).

PILIEČIAI,

Nepamirškite, kad šiandien kaip niekada vyksta visų nelegalių grupių ir organizacijų konsolidacija ir jungimasis ir tai vienybei pasiekti galimybės vis didėja ir didės. Šiuo metu reikalinga efektyvesnė Centro koordinacija, ir tuomet laisvės galimybės dar padidės: kreipdamiesi į tikrus kovos draugus, gyvenančius JAV, Kanadoje, Anglijoje ir kitose Vakarų valstybėse, mes prašome jų tik dvasinės-moralinės paramos, —paskelbti mūsų informacijas, kurių tikslas suformuoti Lietuvos viešąją nuomonę, statant į pir-

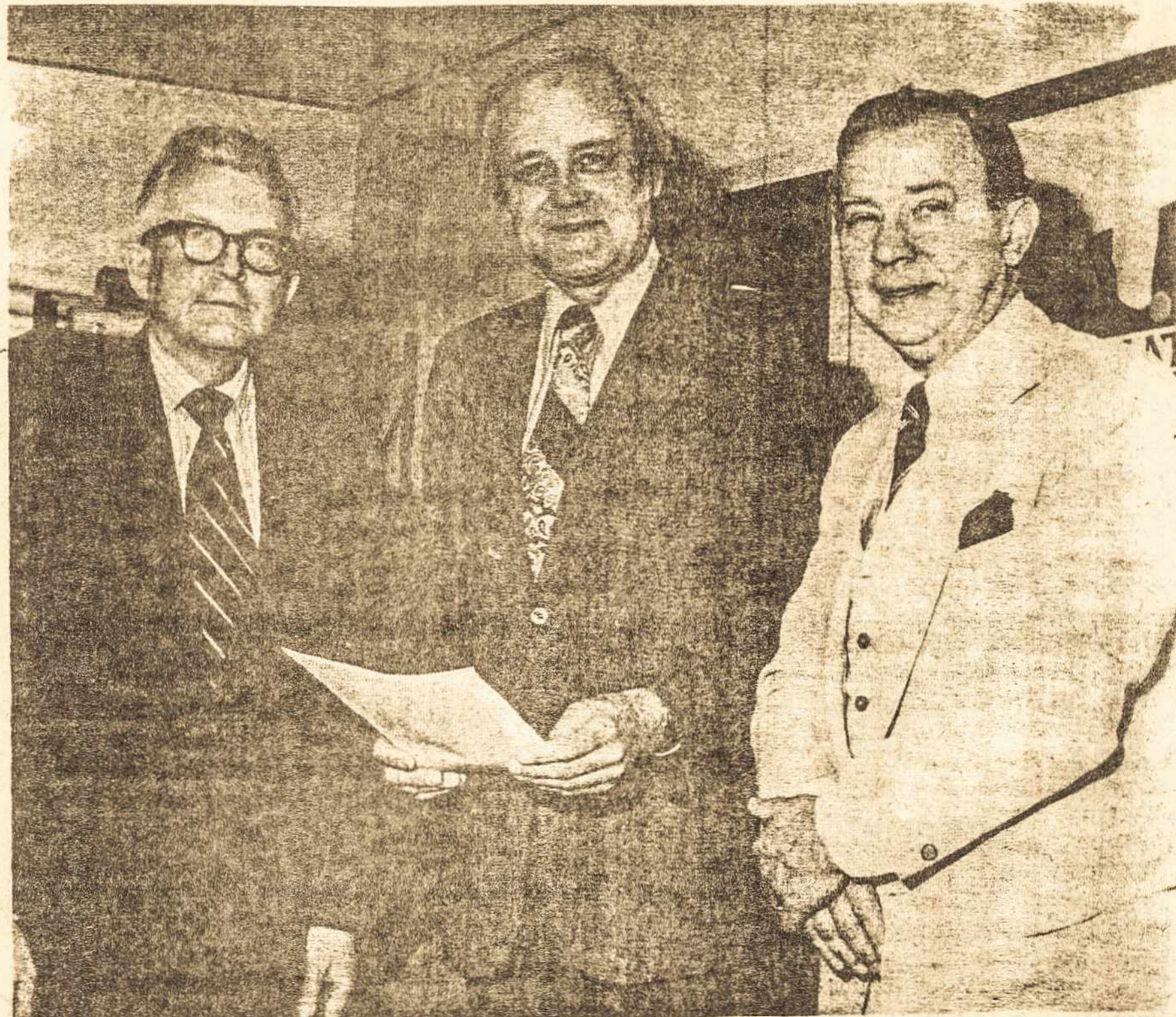
mą politinės dienotvarkės punktą Lietuvos valstybės atstatymą ant laisvų demokratinių pagrindų. NLF jau dabar nori pabrėžti, kad ateities Laisvos Lietuvos valdyme galės dalyvauti visa kovojusi už laisvę lietuvių tauta, sudariusi koalicinę vyriausybę, kurios sudėtin įeis tie laisvai rinkti Lietuvos piliečiai, kuriems laisvės ir tiesos idealai bus brangesni už visas materialines vertybes. NLF, o taip pat jo sąjungininkai: Lietuvos Laisvojo Demokratinio Jaunimo Sąjunga (egzistuojanti seniai) ir Lietuvos Patriotų Sąjunga, gimusi Vilniuje 1970 metais, dabar jau pereina į aktyvų ideologinį puolimą kultūrinio, nacionalinio ir politinio fronto baruose.

Pabuskite ir stokite į LLDJS, kuri stovėjo ir stovi nacionalinio jaunimo pirmose gretose, vesdama jus į laisvą ateitį, į tautinį atgimimą, į nepriklausomos vals-

tybės atstatymą. NLF apeliuoja į komjaunimo lietuvišką dvasią pareikšdamas, kad laikas jums. Lietuvos komjaunime, mesti svetimus lietuviams BLKJS bilietus, automatiškai pereinant į Lietuvos Laisvojo Demokratinio Jaunimo Sąjungą, kurios programa patriotiniam Lietuvos jaunimui jau žinoma. Nors LLDJS dabar yra dar nelegali, tačiau bręsta sąlygos, ir netolimas laikas, kai ji bus legalizuota, nes tos organizacijos programiniai punktai eina kartu su humanizmo, laisvės ir Žmogaus ir Piliečio Teisių Deklaracijos dvasia, o taip pat jie neprieštaruoja L. Brežnevo sovietinės konstitucijos paragrafams, kalbantiems apie TSRS piliečių laisvės, kurios praktikoje (nepaisant Helsinkio ir Belgrado nutarimų šiuo klausimu) nėra pilnai įgyvendintos visoje Tarybų Sąjungoje.

Lietuvos komunistai,

Žinokite, kad jūsų priklausomumas TSKP (Tarybų Sąjungos komunistų partijai) nėra garbės ir pasididžiavimo reikalas. Tarnaudami svetimos imperialistinės valstybės partijai, jūs išduodate savo tautos nacionalinius interesus. NLF esmėje nepasisako prieš komunistinę ideologiją kaip tokią, bet pasisakė ir visuo met pasisakys prieš svetimą mū

Jungtinio Amerikos Baltiečių Komiteto vadovybė. Iš kairės: Amerikos Latvių Sąjungos pirm. JANIS RIEKSTINS, Amerikos Estų Tautinės Tarybos pirm. JUHAN SIMONSON, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. K. BOBELIS

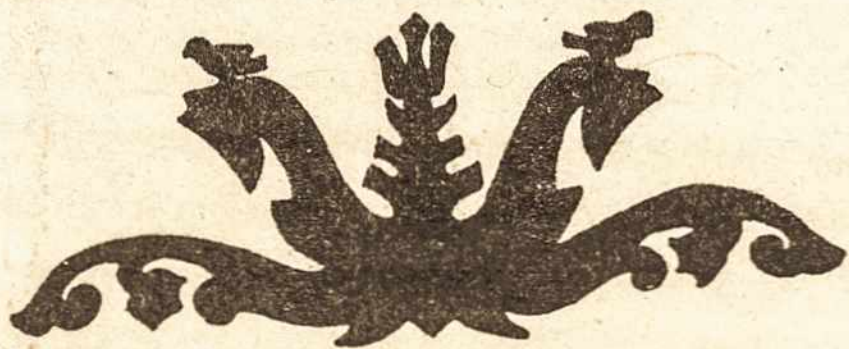

'MIŠKO BROLIO' ISTIKIMYBĖ

Gauta tikrų žinių, kad viename šiaurės Sibiro koncentracijos lageryje yra dar gyvas **Justas GIMBUTAS** (vienas iš miško brolių). Jis buvęs nuteistas 25 metams, per eilę kalėjimų pasiekė šiaurės Sibirą. Iškalėjus 25 metus, buvo pridėti kiti 5 metai, būk tai už pasikėsinimą pabėgti. Iš tų penkerių metų jam likę dar du. Yra pavojus, kad ir po šių 5 metų jis nebus paleistas. Komunistai pavartojo visokius pažadus ir tortūras, kad užverbavus šnipinėjimui, bet jo nepalaužė. Ne labai seniai Naujųjų Metų sutikimo vakarą visus kalinius suvarius į atatinkamą patalpą-salę, Justas Gimbutas staiga išėina į kalinių priekį ir pareiškia turįs ypatingą pranešimą. Kalbėjo maždaug sekančiai: "Kas šiame popieryje parašyta, tai parašyta tikru mano krauju. Aš, Justas Gimbutas, pareiškiu, kad jokios tortūros nepalauš mano ištikimybės Jėzui Kristui ir Lietuvai".

Čia pat sargų sugriebtas, buvo labai sumuštas ir gavo šešis mėnesius karcerio. Dabar jo sveikata esanti labai silpna. Laisvo pasaulio lietuviai prašomi jam rašyti adresu: Justas GIMBUTAS, Moscow, USSR, 5110/1ZH.

Laiškus siųsti tik apdraustus su gavimo parašu, nes paprastu paštu siunčiamų laiškų kaliniai paprastai negauna.

FRONTO DEKLARACIJA

sų tautai ideologiją, primestą mums, lietuviams, visiems pabaltiečiams, smurtu, jėga ir aneksija. Nacionalinio Liaudies Fronto Generalinis Štabas konstatuoja, kad naujas tautos pabudimas po ilgos ginkluotos partizaninės rezistencijos (partizaninio pasipriešinimo), prasidėjęs postalininiame periode, ypač po 1972 metų, o dar labiau po 1977 metų spalio įvykių *Vilniuje*, yra toks didelis ir akivaizdus, jog ir jums, vadinamieji lietuviški komunistai, laikas atsiskirti pilnai, visu veidu į savo tautą, kitokiu atveju jūs galite būti pasmerkti. Neužmirškite, kad lietuvių tauta ir be jūsų pasieks pergalę ir išsikovos valstybinę laisvę, bet ką darysite tada jūs? Nejaugi drįsite nueiti su priešais? Argi jūs vis dar tikite sovietinio internacionalizmo šūkiams ir pasiliksitate su jais, užmiršę savo tautos, savo nacijos šventus laisvės siekimus, dėl kurių mūsų didvyriška tauta sumokėjo tūkstančių gyvybių krauju. NLF siūlo Lietuvos komunistams tuoj pat peržiūrėti pozicijas, vedančias juos į tautos, į Tėvynės išdavystės prarają. NLF, stovėdamas darbo žmonių ir tautinės laisvės pozicijose, kvie-

čia ir siūlo visiems komunistams, aktyviems sovietinės administracijos rėmėjams, nedelsiant pereiti į nacionalinės vienybės platformą, kurios vienintelis — pagrindinis — tikslas nuvesti lietuvių tautą, be politinių, socialinių ir religinių skirtumų, į laimingą, laisvą ateitį, sukuriant Lietuvos Liaudies Respubliką Baltijos valstybių sąjungos rėmuose vieningoje laisvoje ateities Europoje. **Gegužės pirmosios proga mes norime pareikšti, kad ši tarptautinė darbininkų šventė, kurią pripažįsta ir NLF, Maskvos paversta į prievartinę civilinę ir karinę demonstraciją, netarnauja jokios liaudies ar tautos interesams. Ji, ta proletarų šventė, dabartinėje Maskvos interpretacijoje, tarnauja darbo žmonių sąmonei slopinti, kad užmigdytų lietuvių ir kitų tautybių, net socialistinių šalių — TSRS satelitų nacionalinius jausmus.**

NLF siūlo gegužės pirmosios šventę paversti Taikos ir Laisvės Pavasario švente, nešant taikingoje demonstracijoje sekančius lozungus: Mes turime teisę į apsisprendimą, nacionalinę laisvę ir politinę nepriklausomybę. Mes

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

BOMBA NERYJE

Ekskavatorininkas Bronius Šabanauskas, žemkase lygiadamas Neris slaita prie Vilniaus pedagoginio instituto per Nerį statomam tiltui, užgriebe 250 kg bombą. Atsiųstieji kariškiai nustatė, kad ši nesprogusi bomba prieš geras tris dešimtis metų Nerin buvo išmesta iš vokiečių bombonesio. Betonatorius buvo puikiai išsilaukęs Bomba galėjo sprogti kiekvienu metu. Ji buvo laimingai sverta uzmiestini ir ten susprogdin-

ta. Naujajame Vilniaus Baltupio rajone statybininkai aptiko priestankinę miną, kuri taip pat laimingai buvo likviduota. Šia proga ekskavatorininkas B. Šabanauskas pasakoja, kad Šakių rajone jam teko susidurti su daugeliu patrankų sviedinių, o vienoje kūdroje buvo rastas visas jų sunkvežimis. Vienas jo bičiulis traktorininkas ten užvažiavo ant minos. Sprogimas pusiau perskėlė traktorių, bet nesužeidė traktorininko.

už Lietuvos, Latvijos, Estijos valstybių atstatymą. Mes už visų tautų nepriklausomybę, teritorinį integralumą ir suverenitetą.

NLF skelbia birželio 15 lietuvių tautos (Pabaltijo tautų) Tragedijos Diena — Visaliaudine Gedulo Švente (organizuojamas darbo boikotas), primenant sovietinei LTSR administracijai, kad lietuvių tauta tebėtėsia politinę kovą dėl laisvės, nepripažindama dabartinio status quo, kuri įstatymiškai ignoruoja ir kai kurios laisvosios vakarų valstybės, kuriose iki šiol veikia Lietuvos Respublikos atstovybės ir konsulatai.

NLF prašo visas emigracines organizacijas organizuoti demonstracijas, nukreiptas prieš TSRS oficialias įstaigas visuose laisvuose Vakaruose. NLF pageidauja, kad laisvos radijo stotys dar kartą paskelbtų jo programą (jau skelbtą 1975 metais), o taip pat šią deklaraciją estų, latvių, lietuvių, lenkų, rusų, ukrainiečių, vokiečių, prancūzų, ispanų ir anglų kalbomis. NLF Genštabas (partiotinis-intelektualinis branduolys) žinomas studentijos ir inteligentijos masėse, su nemažu kovotojų tinklu visoje respublikoje ir už jos ribų, yra plati visaliaudinė organizacija, kuri paskutiniu metu užmezgė naujus bendradarbiavimo ryšius su Lietuvos Katalikų Susivienimu ir lietuviškojo "samizdato" Aušros leidėjais.

NLF vadovaujasi VLIKO ir ALTos nutarimais ir prašo jų pagalbos informacijos srityje, nes be bendros politinės koordinacijos, žinant KGB represines galimybes, konspiracinis ir nelegalus darbas yra gana sunkus. Genštabas siūlo visoms užsienio politinėms organizacijoms sustiprinti politines demonstracijas ryšium su N. Sadūnaitės ir V. Petkaus izoliacija, kalinant juos ir kitus naujai suimtuosius intelektualus ir kunigus lageriuose, kalėjimuose ar Vilniaus KGB izoliatoriuje. NLF Genštabas 1978

metų balandy įsteigė *Vyriausiąji Ryšių Komitetą (VRK)* iš trijų atstovų (speciali konspiracinė grupė: du atstovai iš Lietuvos, vienas NLF narys iš laisvojo užsienio). Tos grupės tikslas palaikyti ryšius su užsieniu ideologinio bendradarbiavimo prasme, kad būtų koordinuojamas nacionalinis darbas, tautinis laisvės judėjimas pavergtoje Tėvynėje.

Tegyvuoją Lietuvos Nacionalinis Liaudies Frontas, visų nacionalinių ir pasipriešinimo jėgų įkvėpėjas ir organizatorius.

Tegyvuoją Lietuvos, Latvijos ir Estijos kovojančių tautų broliška vienybė dabar ir stipri politinė-karinė santarvė ateityje.

Tegyvuoją lietuvių ir visų Baltijos ir Lenkijos tautų draugystė, siekiant ateity to sąjungos suartėjimo, sprendžiant buvusios Prūsijos, dabar RSFSR srities-kolonijos, klausimą, kuri, pagal Lietuvos Patriotų Sąjungos programą, turi priklausyti būsimos Lietuvos valstybės jurisdikcijai, kad būtų amžiams likviduotos rusų ir vokiečių imperialistinės užmačios etninėje Baltų teritorijoje, paverčiant Karaliaučiaus miestą Taikos ir Draugystės miestų tarp lenkų-lietuvių ir vokiečių.

Tegyvuoją demokratinė, taikinga ir suvienyta Vokietija su sostine Berlyne bei JAV ir TSRS armijų junginių joje.

Tegyvuoją laisva demokratinė socialistinė Rusija, atsisakiusi savo imperialistinės politikos (naudotos istorijos bėgyje) Suomijos, Pabaltijo, Lenkijos, Ukrainos, Kaukazo ir kitų tautų bei valstybių atžvilgiu.

Tegyvuoją laisva ukrainiečių tauta, vedanti ilgametį nacionalinį judėjimą dėl Nepriklausomos Ukrainos sukūrimo.

Tegyvuoją taika bei tautų ir valstybių sugyvenimas *Europoje* ir visame pasaulyje.

LIETUVOS NACIONALINIS
LIAUDIES FRONTAS
(GENERALINIS ŠTABAS)
Vilnius, 30.04.1978

TIESA IR GYVENIMAS

MARIJA, ROŽANČIUS IR MŪSŲ LAIKAI

Šis, spalio, mėnuo yra Rožančiaus mėnuo. Rožančiaus kalbėjimą spalio mėnesį įvedė Popiežius Leonas XIII praeito šimtmečio gale. Dabartinė Rožančiaus kalbėjimo forma paplito 16-me amžiuje, o pradėtas jis plačiau kalbėti 13-me šimtmetyje.

ŠV. DOMININKAS tuo laiku, pačios Dievo Motinos apreiškime paragintas, pradėjo plačiai Rožančių skelbti ir kalbėti su tikintaisiais kovoje su albigiečiais. Albigiečių sekta tasyk buvo stipriai paplitusi Pietų Prancūzijoje. Daug jų atsivertė, atšalusieji atsigavo ir sužydėjo katalikiškasis gyvenimas diduomenėje ir liaudyje.

Rožančiaus brolių nariams uolai kalbant Rožančių, krikščionys nugalėjo turkų laivyną prie Lepanto (1571) ir prie Buddos, Vengrijoje 1716 metais. Buvo įvesta Rožančiaus šventė (1573). Taip Marijai padedant, buvo galutinai pašalinta žiauriųjų turkų vergovės gresmė Europai.

19-me šimtmetyje laisvamanybė, bedievybė ir masonerija buvo labai madoj Vak. Europos šviesuomenėje ir miesčionijoje. Tada pop. Leonas XIII enciklika "Adiutricem populi - Liaudies Padėjėja" įvedė Rožančiaus kalbėjimą spalio mėnesį bažnyčiose, vienuolynuose ir šeimose. Ir katalikybė inteligentijoje pradėjo vėl atsigausti, stiprėti.

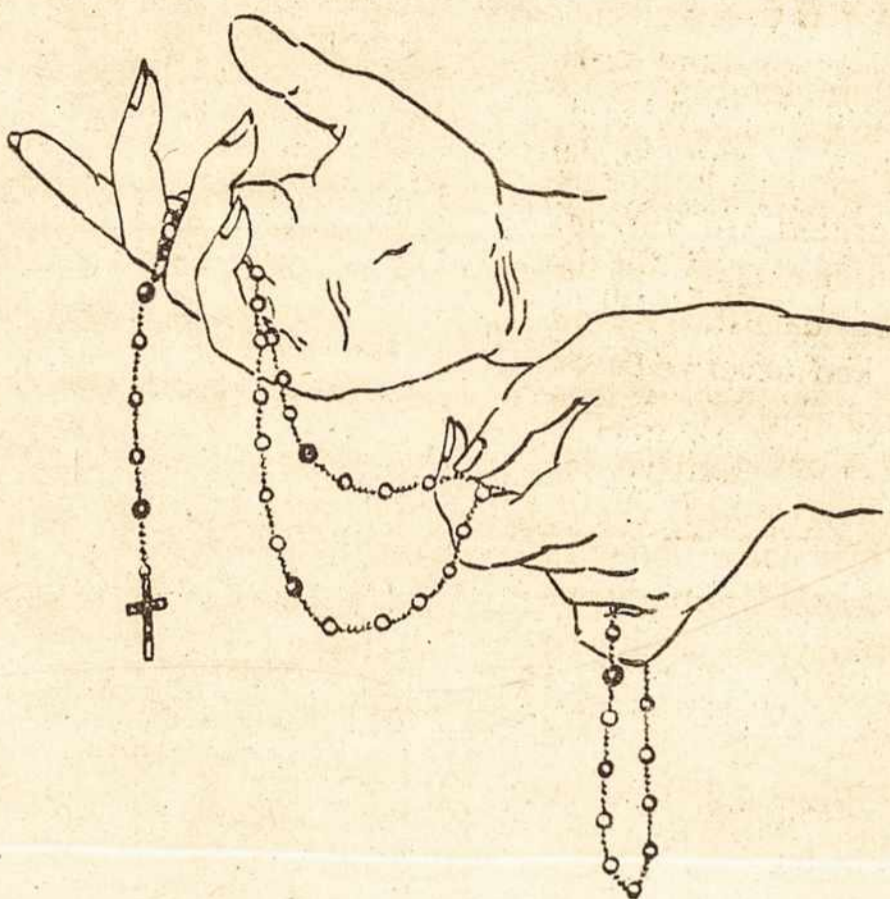
Mūsų laikais nukrikščionėja jau net liaudis. Keliamas klausimas: ar Prancūzija jau ne misijų šalis? Tas pats klausimas keliamas ir kituose kraštuose. Gydytojų apskaičiavimu, kiekviename didmiestyje priskaičiuojami milijonai abortais nužudytų kūdikių. Vis labiau didėja žmogžudysčių skaičius. Jų kraujas šaukiasi dangaus keršto. Sekmadieniai nešvenčiami - vos 2 - 10°/o eina Mišių bažnyčion. Ir veikia gerai organizuota, su jokiomis priemonėmis ir aukomis neskaitanti bedievybė, vadovaujama milžiniškos ateistinės komunistų partijos ir gudriai įtaigojama šetono.

Be to, visai žmonijai grėsia pražūtis, jei kiltų III-sis Pasaulinis karas, baisusis atominis karas. Pagal žinovų nuomonę sovietai (taip pat ir kinai) nei kiek nelauks pradėti II karo, kai bus reikiama apsiglinklavę ir tikri jo laimėjimu.

Taigi ir mūsų laikais yra daug stiprių aktyvių sauktis gerosios Motinos Marijos, galingosios Dangaus Karalienės pagalbos ir užtarimo, dažnai pavieniui ir grupėmis kalbant Rožančių.

GERAS ROŽANČIAUS KALBĖJIMAS susitinka su kliūtimis ir reikalauja kiek pastangų. Mat, tas vis kalbėjimas 10 Sveikamarijų dažnai daug kam pasidaro monotoniškas, pasirodo labai vienodas. Be to Rožančių kalbant reikia apmąstyti tą ar aną Kristaus ir Marijos gyvenimo paslaptį, buvusį išganingą įvykį.

Tačiau tos kliūtys yra palyginti nesunkiai nugalimos gerų pastangų. Reikia ypač susirasti sau tinkamą Rožančiaus kalbėjimo būdą.

Spalio mėnesį kalbėjime kasdien Šv. Rožančių, prašydami tuos pasauliui ir laisvės mūsų pavergtaiai tėvynei.

Apmąstyti Rožančiaus paslaptį, mažai gi kreipiant dėmesio į žodžius - tai labai natūralus būdas. Atmintimi ir viazduote prisistatyti tą išganingą įvykį, dvasia dėkoti, prašyti Mariją ir garbinti Tėvą, Sūnų ir Šv. Dvasią.

Kalbėti bangos būdu. Tas pats, tik kiek pakeistas būdas yra kalbėti kiekvieną Sveikamariją ir Tėvą mūsų kylančia ir nusileidžiančia savo balso banga, kaip jūros vandens kylančia ir nusileidžiančia banga: iki „tavo Sūnus Jėzus“, kylančia, o sekančią dalį silpnėjančia banga.

Kitiems labai padeda „bangos viršūnėje“ pridėjimas paslaptį ar prašymą išreiškiančių kelių žodžių, pvz... Sūnus Jėzus, pašventinės šv. Elzbietą... už mus paaukotasis...“ ir t.t. Taip yra pataręs daryti žinomas dvasios vadas šv. Liudvikas de Monfort. Vokiečiai katalikai prijungia tuos paslaptį primenančius žodžius ir bendrai kalbėdami Rožančių net ir bažnyčioje.

Trumputis paskaitymas ar pasakymas apie kiekvieną paslaptį, pristatęs įvykį ir išreiškęs jo dvasinę prasmę labai padeda, ypač bendrai kalbant Rožančių. Gera yra Sveikamarijų kalbėjimą pertraukti ir pora žodžių prisiminti paslaptį ar prašymą, pvz. „Marija, išmleski visiems - ar jiems - aukos dvasios... Šv. Dvasios dovanų“... Ar po kiekvienos ar keletos paslapties pridėti: „Jėzau, atleisk mums mūsų kaltes, išgelbėk mus nuo pragaro ugnies, nuvesk visas sielas į dangų, padėk sieloms, labiausiai reikalingoms Tavo pagalbos“, kaip Marija sakė vaikučiams apsireiškimuose Fatimoje; Ar „Nekaltai pradėtoji Marija, išklausk mus, kurie šaukiames Tavo pagalbos“ ar panašūs.

Ritmiškas kalbėjimas. Dvasios vadovai labai pataria kalbėti lūpines maldas iš lėto. Šv. Ignacas savo „Būduose melstis“ skatina jas kalbėti ritmiškai; pagal įkvėpimo ar iš-

kvėpimo ritmą. Tai tinkamas ir Rožančių kalbėti būdas.

Kalbėti labai lėtai ir su pauzėmis Rožančių Marija pamokė mergaites Garabandal apsireiškimuose (1961-65 m.). Yra net įrašyta juostelėn, kaip dvi iš tų penkių mergaičių Conchita ir Jacinta, apsireiškimų ekstazėje balsu kartojo žodžius taip, kaip Marija jas mokydama pirma kalbėjo, būtent: Sveika Marija - - - Malonės pilnoji - - Viešpats su tavimi - - tu pagirta tarp moterų - - ir pagirtas tavo - - - Sūnus Jėzus - - - užtrukdavo 20 - 24 sekundes. (Antrąją dalį balsiai kalbėjo visi dalyviai). Toks lėtas kalbėjimas ir pauzės įgalina dvasią „pagalvoti“ (Marija apsireiškimuose nesakė apmąstyti), atkreipti dėmesį į žodžius ir nejučiomis įdėti į juos savo nuostabą, užuojautą, pasitikėjimą, prašymą, intenciją...

Tai labai lengvas ir geras būdas, įgalinąs išvengti išsiblaškimų. Tik jis reikalauja aiškaus nusistatymo - „kalbėti Rožančių“, o ne „atkalbėti Rožančių“. Nesvarbu atkalbėti visą Rožančių, bet gerai, pamaldžiai kalbėti Rožančių jam skiriamu laiku. Gerai kalbėdamas Rožančių, tikintysis tikrai Dievą pagarbins, Mariją pašlovins, bus vertas išklaušymo, jaus paguodą ir įtaką savo gyvenimui.

Kiti vaisiai. Taip tikrai nuoširdžiai kalbėdamas Rožančių, pvz. jo Sopulingąją dalį, nejučiomis jis pajus atgailos dvasią, norą pasitaisyti, atsisteisti V. Jėzui už savo ir kitų įžeidimus, permaldauti teisingąjį Dievą, labai prašyti Šventosios Marijos motiniško užtarimo, maldos už nusidėjusią sielą, šeimą, giminę, žmoniją...

O tai yra tai, ką V. Kristus skelbė: „Atsiverskite. Darykite atgailą; kitaip visi pražūs.“ Arba ką Marija apsireiškimuose Fatimoje paskelbė: „Mano Sūnus yra per daug įžeidžiamas. Darykite atgailą... Kalbėkite Rožančių... Pasiuokokite Nekaltajai mano Širdžiai“.

Kaip Naujųjų amžių pradžioje, taip ir mūsų laikais mylinčiai gailėtingajai Dievo Motinai, galingajai Rožančiaus Karalienei, nėra negalima išmelsti iš savo Sūnaus netikinčių, atšalusių ar nuklydusių sugrąžinimo į Dievą garbinančių tikinčiųjų bendruomenę ar padėti nugalėti baisųjį krikščionių ir visos žminijos priešą.

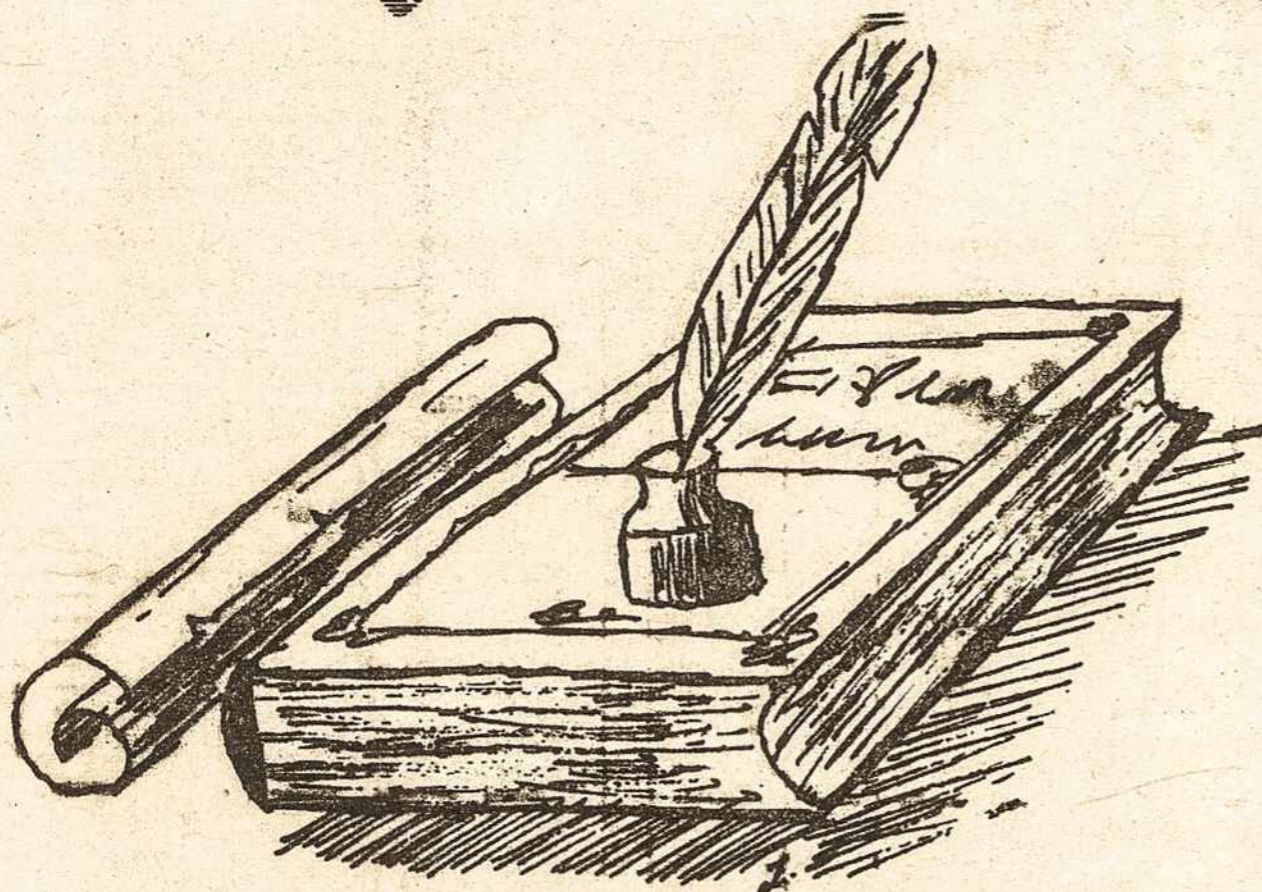
Tik reikia, kad tikintieji žmonės to norėtų, kad būtų Josios prašoma kalbant Rožančių, kad būtų pakankamas skaičius Dievo garbintojų ir Marijos mylėtojų. Reikia tik prisiminti Abraomo užtarimą paleistuvingų Sodomos ir Gomoros miestų. Bet juose nebuvo nei 10 gerųjų... Stigmatizuotasis kapucinas tėvas Pio, kartą klausiamas, yra pasakęs: „Kai bus Mėlynosios Armijos narių tiek, kiek yra komunistų partijos narių - Rusija atsivers...“

Tad Rožančiaus mėnesio proga tikintiesiems reikia iš naujo ryžtis priklausyti prie tos Mėlynosios Armijos karių - Marijos gerbėjų, mylėtojų, maldautojų pulkų, kalbant gerai, dažnai, prie kiekvienos progos nuoširdžiai Rožančių.

P. D.

BRAZILIJOS lietuvių jaunimo sąjunga

PLJS RAŠINIŲ KONKURASAS

KAS GALI DALYVAUTI?

– Visų kraštų lietuvių jaunimas nuo 16 – 35 m. amžiaus, išskyrus centrinės PLJS valdybos narius

AMŽIAUS SRITYS

– Konkursas padalintas į dvi dalis, pagal amžių: a) 16-24 m. b) 25– 35 m.

RAŠINIŲ SRITYS

a) beletristika – grožinė literatūra: apysaka, anekdotas, novelė ir pan.

b) poezija – eilėraštis ar eilėraščių rinkinys

ATSTOVAI! ULTIMO CHAMADO!

Domingo, dia 17 de setembro de 1978, foi feita a 1a. reunião dos candidatos a "atstovai" de caráter puramente informal, marcando o início dos trabalhos para o Congresso Mundial da Juventude lituana a se realizar na Inglaterra e Alemanha.

Infelizmente temos um prazo a respeitar quanto à informação para a Comissão organizadora na Alemanha quanto ao nome de atstovai que enviaremos o que nos força a delimitar um prazo para o manifesto dos eventuais candidatos.

Tal prazo será fixado para o dia 1º de outubro próximo, até no qual os interessados deverão comunicar-se com os membros da valdyba da Jaunimo Sąjunga ou então telefonar para a sede deste jornal deixando endereço e telefone.

Rogamos aos intermediários que recebem este jornal passar imediatamente a notícia ao destinatário com fins a não atrapalhar o processo.

Após o dia determinado iniciar-se-ão os preparativos sendo impossível novas admissões.

Pedimos a todos os interessados que não compareceram a 1a. reunião tomar as providências necessárias.

Vardan tos Lietuvos
ZIZAS – BLJS

ATSTOVAI, PASKUTINIS ŠAUKIMAS!

Rugsėjo 17 d. įvyko pirmoji neformali suėiga KANDIDATŲ Į ATSTOVUS. Tai pradžia darbų Pasaulinio Lietuvių Jaunimo Kongreso, kuris įvyks ateinančiais metais Europoje – Anglijoje ir Vokietijoje.

Kongreso Ruošimo Komisija Vokietijoje reikalauja mūsų atstovų skaičiaus. Todėl turime skubintis tuos ATSTOVUS nustatyti.

Norintieji būti kandidatais į atstovus iki spalio 1 dienos turi susisiekti su BLJS-gos valdyba ar per MŪSŲ LIETUVĄ (telef. 273. 0338), duodami savo adresą ir telefoną.

c) žurnalistika – reportažas, aprašymas tikro įvykio, svarstymas aktualaus klausimo ir pan.

d) dvikalbė sritis: nemokantiems lietuviškai – dalyvis parašo straipsnį savo krašto kalba (rašinio turinys turi liesti lietuvišką temą – rašinys turi būti ne beletristinio bet žurnalistinio pobūdžio); autorius pasirūpina, kad kas nors išverstų jo darbą į taisyklingą lietuvių kalbą.

TEMOS IR ILGIS

– dalyviai laisvai pasirenka temą ir rašinio ilgį

KUR IR KAIP SIŪSTI

– rašiniai turi būti mašinėle rašyti, naudojant kas antrą eilutę ant kiekvieno lapo pažymėti slapyvardį, o į atskirą vokelį įdėti tikrą pavardę ir adresą, pažymėti amžiaus grupę ir rašinio sritį dvikalbės srityje dalyviai siunčia ir originalą ir vertimą, rašinius siunčia į būstinę: "PLJS KONKURASAS", 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. Canada M6P 1 A 6 iki 1978 m. gruodžio 2 d.

VERTINIMO KOMISIJA

– komisiją sudaro trys akademikai: dr. R. Šilbajoris, dr. D. Valiukėnaitė, V. Mickevičius.

PREMIJOS

16 – 24 m. – pirma premija kiekvienoje rašinių srityje - \$ 150.
antra premija kiekvienoje rašinių srityje - \$ 50.

25 – 35 m. – pirma premija kiekvienoje rašinių srityje - \$ 200.
antra premija kiekvienoje rašinių srityje - \$ 75.

kanadiški doleriai

BROŠIŪRA

– PLJS paskelbs visų dalyvių pavardes, kraštus ir rašinių temas. Jei atsiras labai gerų rašinių ar eilėraščių PLJS juos išspausdins specialioje brošiūroje, kuri bus platinama IV jaunimo kongreso metu.

NEMUNAS japonų festivaly

Prašome ML skaitytojus tuojau perduoti šią žinią jaunimui, kad nepasivėluotume su reikalaujama pranešimu.

Po nustatytos datos prasidės KONGRESUI PASIRUOŠIMAS – ir nebus galima įrašyti kitų kandidatų.

Todėl prašome visus, kurie domisi šiuo reikalu, bet nedalyvavo pirmame posėdyje, nedelsiant atlikti, kas reikalinga.

Vardan tos Lietuvos
Zizas, BLJS-gos pirmininkas

ŠV. PRANCIŠKAUS "TAIKOS MALDA"

BENVENUTAS
RAMANAUSKAS, OFM

Istorikų nuomonė

Nors vadinamoji šv. Pranciškaus "Taikos malda" puikiai ir turiningai išreiškia šv. Pranciškaus Asyžiečio mintis ir dvasią, tačiau yra bendra mokslininkų nuomonė, kad ji nepriklauso prie autentiškų šventojo raštų. Kai kurie mokslininkai Europoj bandė atskleisti tos populiaros maldos kilmės pėdsakus.

Jos ankstyvoji kopija išspausdinta prancūzų tekste, monsinjoro Pons "Face a l'epreuve" (išleista Paryžiu 1917). Jis pristato maldą su šia pastaba: "Malda skiriama tiems, kurie rūpinasi geresniu rytojumi. Ši senovinė malda buvo Viliamo Nukariautojo testamente (Norman Memento), kurio viena kopija buvo įteikta popiežiui Benediktui XV

"Norman Memento" gali būti dienoraštis, kurio kelios kopijos (1897-98) yra nacionalinėje Prancūzijos bibliotekoj. Tačiau nė viena iš tų dienoraščio kopijų neturi "Taikos maldos".

P Willibrord (le message spiritual de Saint Francois d'Assise dans ses ecrits, Blois, 1960) rašo, kad jis matė "Taikos maldą" išspausdintą ant vieno paveikslėlio, su pastaba kitoj pusėj: "Ištrauka iš Norman Memento". Gal būt, monsinjoro Pons informacijos šaltinis buvo panašus paveikslas. Jo pareiškimas negali būti patvirtintas, taip pat negalima teigiamai atsakyti, jog ši malda buvo Viliamo Nukariautojo (m. 1087) testamente. Vis dėlto galima teigti, jog prancūzų tekste ji pasirodė 1917.

Būdinga, kad viena "Taikos maldos" kopija buvo įteikta popiežiui Benediktui XV (1914-22), kuris labai daug galėjo pagelbėti dėl I-ojo pasaulinio karo paliubų. Šv. Tėvas žavejos šia malda ir pageidavo, kad visur būtų ji platinama.

Kas davė tai maldai titulą?

Nežinia. Tačiau "Taikos malda" tapo priemone skelbti šv. Pranciškaus taikos misiją pasauliui. Ji buvo išversta į daugybę svetimų kalbų. Jai beplintant, viena ar kita jos mintis buvo praleista ar neįtraukta. Tai pastebėjo amerikiečių mokslininkas pranciškonas James Meyer. Jis teigia, kad New Yor-

ke pirmą kartą ši malda buvo panaudota 1946, kada arkivyskupas Francis Spellman buvo pakeltas kardinolu.

"Taikos malda" lietuviškai

Lietuvių kalba pirmą kartą nepilnas šios maldos tekstas (vos keturios eilutės) pasirodė Šv. Pranciškaus Varpely, 1945 Nr. 7. Nuo to laiko palaipsniui vis plačiau ji rodėsi spaudoj ir sklido visuomenėj.

Elizabetho, N.J., Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos klebonas prel. M. Kemėžis 1955 buvo išleidęs savo parapiečiam kalėdinius sveikinimus su spalvingu bažnyčios altorium, kartu ir su šv. Pranciškaus "Taikos malda".

Tėv. Klemensas Žalalis, OFM, savo sidabrinį kunigystės 25 metų jubiliejų 1966 paminėjo Šv. Kryžiaus bažnyčioj, Chicagoj, kukliai išspausdintu paveikslėliu su šv. Pranciškaus "Taikos malda".

Pirmasis lietuvių pranciškonų Šv. Kazimiero kustodijos visuotinis susirinkimas, įvykęs Kennebunkport, Me., pranciškonų vienuolyne 1971 kovo 3-4, buvo užbaigtas šv. Pranciškaus "Taikos malda".

"Taikos malda" JAV

Jau II-ajame pasauliniame kare šv. Pranciškaus vardui daug simpatijos reiškė Amerika. Jo "Taikos malda" buvo skaitoma kongrese, per radiją.

Yra išspausdintų gražių sveikinimų su Betliejaus prakartėlės vaizdais ir šv. Pranciškum. Greita šventojo išspausdinti "Taikos maldos" žodžiai bei šventiški linkėjimai.

Jau eilė metų Šv. Klaros ligoninėj New Yorko mieste į pacientų valgiaraštį penktadieniais įdedamas šv. Pranciškaus pasveikinimas. Šventasis ištiesęs rankas. Lyg aureolę sudarydami, virš jo galvos skrajoja paukščiai. Kiek žemiau išspausdintas "Taikos maldos" tekstas.

Chicagos universitetas 1952, suteikdamas mokslo laipsnius baigusiem studijas, programos lapuose buvo išspausdinęs ir šv. Pranciškaus "Taikos maldą".

Hyde Park, N.Y., vienoj mažoj episkopalų bažnyčioj 1962 lapkričio 10 įvyko Eleonoros

Šv. Pranciškus prie prakartėlės.

ŠV. PRANCIŠKAUS TAIKOS MALDA

Viešpatie,
Padaryk mane savo taikos įrankiu:
Kur neapykanta, leisk man skleisti meilę;
Kur nesutarimas — harmoniją;
Kur skriauda — atleidimą;
Kur klaida — tiesą;
Kur abejonė — tikėjimą;
Kur nusiminimas — viltį;
Kur teisybė — šviesą;
Kur liūdesys — džiaugsmą.
O dieviškasis Mokytojai,
Leisk, kad ne tiek geisčiau būti guodžiamas,
Kiek pats kitus guosčiau;
Ne tiek suprastas, kiek kitus suprasčiau;
Ne tiek mylimas, kiek pats kitus mylėčiau.
Nes duodami gauname;
Save užmiršdami, save surandame;
Atleisdami laimime atleidimą;
Mirdami gimstame amžinajam gyvenimui.

Rooseveltienės pomirtinis minėjimas. Ji savo testamente įrašė, kad būtų kalbama šv. Pranciškaus "Taikos malda".

Kai pop. Paulius VI 1965 spalio 4 — šv. Pranciškaus šventėj atvyko į Yankee stadioną, 225 klierikai iš devynių New Yorko kunigų seminarijų giedojo R. Hunter paruoštą šv. Pranciškaus "Taikos maldą" Kardinolas Spellmanas vizitui prisiminti popiežiui įteikė aukso medalioną. Viena medaliono pusė vaizduoja popiežių su jo herbu ir įrašu: "Pauliaus VI misija į Jung-

tines Tautas — 1965 spalio 4 Kita pusė vaizduoja JT rūmus su herbu. Virš pastatų didelėm raidėm angliškai įrašyta "Taikos maldos" pradžia: "Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu..."

Prieš atvykstant pop. Pauliui VI į Jungtines Tautas, kompetentingi šv. Pranciškaus III-ojo ordino asmenys pasiuntė Jungtinių Tautų pareigūnam memorandumą, prie jo pridėdami ir šv. Pranciškaus "Taikos maldą".

● DARBININKAS ●

Literatūra · Dailė · Mokslo

Didžiulė monografija apie vysk Valančių

J. Jakštas

1. Istorijos tikrovė ir istorijos mokslas

Buvo laikai, kada istorijos veikalai, atseit, pasakojimai apie praeities įvykius ir žmones, buvo laikomi ne mokslu, bet literatūriniais kūriniais, kaip romanai, apysakos, novelės, poemos ar kitokie žanrai. Literatūriniai kūriniai buvo daugumas viduramžių kronikų, kurių autoriai maišė visokius prasimanytus dalykus, pasakas, legendas su tikrais įvykiais. Tik vėlesniais, maždaug humanizmo laikais imta skirti literatūros kūriniai nuo istorijos, kai šios paskirtimi pradėta laikyti tikrovės vaizdavimą. Tada atsirado ir šaltinių mokslas bei pagal juos rašytos istorijos. Ilgainiui susidarė net taisyklė, kad istorikui nevalia tvirtinti nieko, ko negalima įrodyti tiesioginiais ar netiesioginiais šaltiniais.

Kai istorija virto mokslu, liko sutapdinta su empiriniais mokslais; manyta, kad ji turinti vaizduoti istorinę, t. y. žmonių gyvenimo tikrovę, kaip ir kiti empiriniai, ypač gamtos, mokslai. Kaip gamtos mokslai vaizduoja tikrovę, kokia ji yra, taip ir istorijos mokslas uždaviniu laikytas buvusios tikrovės atvaizdavimas. Manyta, kad istorikas turi aprašyti praeities gyvenimą visai taip, kaip gamtininkas ar kitų empirinių mokslų atstovas aprašinėja reiškinius, kuriuos patiria ir išbando. Ilgai nesuprasta, kad istorinė tikrovė yra skirtinga nuo gamtinių ar empirinių mokslų tikrovės, nes ji nepatiriama. Ji yra kadaise buvusi, bet jau dingusi ir palikusi kartais labai skurdžius paminklus, šaltiniais vadinamus. Kartais net ir tų nepalikusi. Iš šaltinių ir kitokių liudijimų ją istorikams žinoma būdais stengiamasi "atkurti". Savaimė suprantama, kad ji negali būti atkurta visame savo sudėtingume, įvairume daugiopume. Joks istorikas nors turėtų lakiausiai vaizduoti, giliausią istorinę nuovoką ir disponuotų gausiausiais šaltiniais. — negalės atkurti tikrovės, kokia ji iš tikrųjų buvo. Tad didžiojo istoriko L. Rankės jau pusantro šimto metu kartojamas posakis, mestas jo pirmame istoriniame veikaluke, kur jis žybtelėjo savo genijumi "kaip iš tikrųjų buvo" (wie es eigentlich gewesen).

Vysk. Motiejus Valančius

neatitinka istorijos mokslo pobūdžio. Šis posakis kilo iš klaidingos pozityvistinės istorijos mokslo sampratos.

Kai istorikas atkuria istorinę tikrovę, jai uždeda ir savo asmenines žymes. Jis ją vaizduoja pagal savo pasaulėžiūrą, turimas visuomenines pažiūras, savo polinkius ir būdą. Taip kiekvieno istoriko istorija yra daugiau ar mažiau subjektyvi. Bet tai nereiškia, kad ji būtų neobjektyvi, kaip kažkas mano. Istoriko atkurta istorija bus objektyvi dėl joje dėstomų faktų, patikrintu pagal šaltinius ar kitokiu būdu. Tačiau faktų aiškinimas, iš jų daromos išvados, jų jungimas į bendresnes sąvokas ir iš jų ryškinimas tam tikros vietos ir laiko gyvenimo sąlygų jau bus subjektyvus istoriko aktas, ir jo istorija turės subjektyvumo žymes. Tad kiekvienas istorinis veikalas yra iš dalies subjektyvus, iš dalies objektyvus. Veikalo subjektyvumas neišskiria jo objektyvumo. Tik vienuose veikaluose vyrauja objektyvumas, kituose subjektyvumas.

Mūsų istoriografijoje subjektyvumo ir objektyvumo pavyzdžiais galima laikyti du veikalus, skirtus Žemaičių vyskupui Motiejui Valančiui. Vienas jų, parašytas kun. A. Alekno, pasinaudojant Valančiaus rankraštynu. Per išstisus knygos "Že-

maičių vyskupas Motiejus Valančius". 1976) puslapius duodamos gausios ištraukos iš rankraštyno su pridedamais paaiškinimais. Paaiškinimai perdėm dalykiški. Pats autorius yra faktų dėstytojas, jų interpretatorius, susilaikęs nuo jų vertinimo. Jis leidžia patiems faktams kalbėti ir savo asmenybę tarsi nustumelia. Alekno Motiejus Valančius yra pavyzdinis kūrinys, kur vyrauja objektyvumas.

Štai turime ir kitą veikalą apie tą patį vyskupą. Jo autorius — didžiojo vyskupo giminės ainis, žinomas plunksnos darbininkas, akademikas, išėjęs, rodos, socialinius-ekonominius mokslus, — Grigas Valančius. Autorius, matyt, ilgus metus gyveno savo pirmtako atminimu ir vis kaupė žinias apie jį iš veikalų ir šaltinių, kur tik juos galėjo sugriebti. Sutelkė milžinišką žinių lobyną į didelį veikalą ir jį paskelbė kaip paminklą vyskupui, minint jo mirties šimtmetį.

Pirmaisiais įžanginiais žodžiais taip autoriaus nusakomas veikalo pobūdis: "Nesu nei istorikas, nei biografas. Dėl to ir šis mano darbas nėra mokslinė istorinė biografinė studija, o tik pasakojimai ir samprotavimai apie Valančių. Pasakojimai mirties šimtmečio proga, jaunimui ir seniem, mokytiems ir mažiau mokytiems. Samprotavi-

mai apie mūsų žymiausią 19-to amžiaus asmenybę, jo gyvenimą, darbus, kovas ir kentėjimus, apie jo epochą ir tolimesnę bei artimesnę aplinką".

Iš pasisakymo aiškėja, kad autoriaus buvo linkstama daugiau samprotauti, remiantis faktais, nei vaizduoti patį vyksmą. Tad Grigo Valančiaus vyskupo istorijoje subjektyvinė pusė aiškiai vyrauja. Jis įsiterpia į dėstomus faktus su savomis pastabomis, samprotavimais, vertinimais. Jam dėstomi faktai dažnu atveju dera priemone savam didvyriui pagarbinti, parodyti jo nuopelnus Bažnyčiai ir tautai. Vi sur paisydamas didžiojo vysku po šlovės, jis jį kartais išima iš gyventų laiku ir jam skiria intencijas, kurias turėtų šių laikų nusipelnęs ganytojas, bet kurios svetimos buvo aniems laikams. Tai dažnas trūkumas istorijū, kuriose vyrauja subjektyvinė pusė. Šis trūkumas prasikiša ir dideliame Grigo Valančiaus kūrinyje, kaip teks pastebėti aptariant jo turinį.

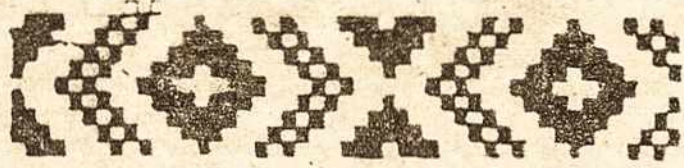
2. Vyskupo biografija

Prieš imdamasis vaizduoti vyskupo gyvenimą, autorius parėrė net 8 trumpus palaidu minčių straipsnelius, kurie skirti lyg ivadu dėstomajam dalykui. Juose paminimi autoriai raše apie Valančių, jų pasisakymai apie jį. Bet daugiau kalbama apie dalykus, neturinčius tiesioginio ryšio su pagrindiniu turiniu.

Vyskupo biografija pradeda ma nuo jo genealogijos narpliojimo ir kilimo aplinkos. Kadangi autorius pats kilęs iš to paties kelmo, tai žiningai kildina iš jo asmenis ir ryškina jų giminiškus santykius. Dėmesio verta maža nuokrypa į Valančiaus kilimo sritį — Žemaitijos pajūri. Apie jį Grigas šiaip trumpai užsimena: "Žemaitijos pajūryje laisvųjų valstiečių proporcija buvusi didesnė. Jie buvo išskiriami iš kitų kaip išikūrusieji miškuose, atseit, ne dvarų žemėse" (19 p.). Iš tikrųjų, tas pajūrinis kraštas senais viduramžių laikais, būdamas žymia dalimi už Žemaičių augštumos ribos, buvo girių padengtas ir retai gyvenamas. Tai kraštas, panašus į Užnemunę. Ūkininkai tik vėliau (maždaug nuo XV š. pradėjo juose kurtis; giriose galėjo išigyti didesnius plotus ir tapti laisvaisiais arba činšiuo

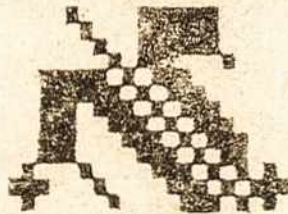
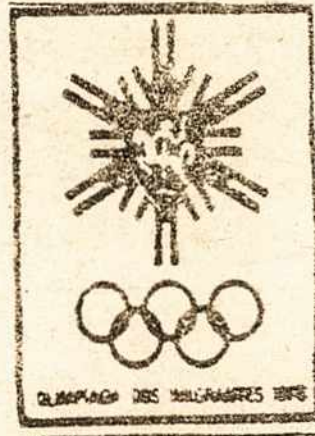
III OLIMPIÁDA DOS IMIGRANTES:

CONVITE

Levamos a honra de convidar V.S. para participar Festa de Confraternização dos participantes da OLIMPIADA DOS IMIGRANTES, que será realizada no dia 8 de outubro de 1978, nas dependências esportivas do Colégio São Miguel Arcanjo, Via Zelina, rua Campos Novos.

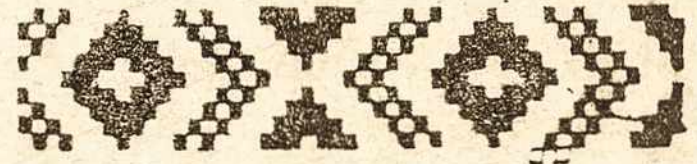
Comunidade Lituano Brasileira

Programa: 8,00 horas – Missa

9,00 horas – Início dos jogos de Futebol de Salão
Bola ao Cesto
Tenis de Mesa

Funcionará no recinto serviços de Lanches.

DIDŽIULĖ MONOGRAFIJA ...

kais Girios laikytos valstybes, atseit didžiojo kunigaikščio nuosavybe. ir jose, bent pradžioje nebuvo didikų dvarų, kur valstiečiai baudžiavą būtų turėję eiti. Tad dauguma jų išliko laisvi ir pasiturintys. Jie patys galėjo daugiau šviestis ir vaikus į mokslus leisti. Iš to kiek skirtingos padėties Žemaičių kampelio kilo, be Valančiaus, dar Daukantas, Šliūpas, Burba ir gal kiti.

M. Valančiaus eiti mokslai buvo mūsų autoriui jo biografijos pradžia. Pradėta nuo Žemaičių Kalvarijos mokyklos, kur tėvas 1816 m. atvežė mokyti būsimą vyskupą. Tik autorius, užuot kalbėjęs apie tą mokyklą bei jos mokinį, užgriebė dar visą Zemaitijos švietimą nuo seniausių laikų, įjungdamas Kalvarijos mokyklos praeitį. Valančiaus mokymasis toje mokykloje pavaizduojamas ilgesne ištrauka iš vyskupo atsiminimų, rašytų senose dienose. Ištrauka panaudota įrodymui, kad mokinys Valančius buvo "penkiolikametis vadas". Pastaba gan vykusiai. Po to seka mokymasis Varnių seminarijoje, apie kurią trumpai užsimenama, Stabtelėjama ties Valančiaus "susibajorinimu", kuris rodo tuo metu nuo amžių įsigyvenusią visuomenės gradaciją.

Paskirais vaizdais aprašomos Valančiaus studijos vyriausioje Vilniaus kunigų seminarijoje. Šioje vietoje (39 p.) užkabina mas ir Vacl. Biržiška, esą šis savo brošiūroje apie Valančių padarė klaidą, pasakodamas apie vyskupo santykius su Daukan-

tu. Aiški nuokrypa nuo temos. Kitoje vietoje (94-96 p.) jau tinkamoje, jis užsimena apie jų abiejų santykius be gilesnio nagrinėjimo.

Nuo 1828 m., kai Valančius baigė teologinius mokslus, dėstomi jo pastoracijos darbo keliai. Pradedama nuo Moziriaus, pirmosios Valančiaus kunigystės vietos. Kaip jis iš Moziriaus buvo perkeltas į Kražius ir paskirtas vietinės gimnazijos kapelionu, nesvarstoma. Apie Valančių Kražiuose ir apie pačius Kražius paberama keletas palaidu pastabų. Ne ką autorius turėjo pasakyti ir apie Valančiaus profesoriavimą dvasinėje Vilniaus akademijoje (1840-1842).

Daugiau pasakojama apie Valančiaus profesoriavimą Petrapilio akademijoje. Pažymimas jam buvęs lemtingas bendravimas su arkivyskupu metropolitu Ignacu Holovinskiu ir Daukantu. Grigas spėlioja, kad Daukantas galėjo padėti Valančiui rinkti medžiagą jau Kražiuose pradėtai rašyti "Žemaičių vyskupystei". Toliau biografijoje pasakojama, kaip Valančius liko paskirtas Varnių seminarijos rektoriumi (1845). Ta proga trumpu žvilgsniu apmetama ir Varnių seminarijos praeitis. Ypačiai pabrėžiama, kad rektoriumas Valančius baigė rašyti "Žemaičių vyskupystę" ir ją išspausdino 1847 m.

Po seminarijos seka gan išsamus pasakojimas apie Valančiaus paskyrimą Žemaičių vyskupu. Pasakojama pagal Alek-

nos istorija ir paties Valančiaus užrašus.

Apie Valančių kaip vyskupa pradedama rašyti biografijos dalyje, pavadintoje Tarp žemaičių Varniuose 1850-1864. Čia trumpai papasakojama kaip vyskupas rinkosi sau bendradarbius, ypač tokius, kurie jam padėjo rašto dalykuose. Pamini susirašinėjimai su Zavadskiu, Vilniaus knygų leidėju Aplamai, šioje biografijos dalyje Grigas švystelėjo savo retorika, kur perdėtai liaupsina vyskupa. Retorika išpūdinga, pagavi tačiau nevisai atitinkanti istorinę tikrovę. Tarp perdėtos retorikos įterpiami ir realūs, labai vertingi vyskupo darbai, pirmoje eilėje jo paties ar bendradarbių parengti religiniai raštai, kaip "Živatai šventųjų", "Šventoji Senojo Įstatymo istorija", "Davatų knyga", ypač kantičkos. Dar paminiškos vyskupo kurtos mokyklos, blaivinimas.

Atkreiptinas dėmesys į šioje dalyje įvestą poskyrį "Daukantas Varniuose". Aprašoma, kokiomis sąlygomis vyskupas pasamdė Daukantą, pasitraukusį į pensiją ir apsigyvenusį vyskupijos namuose. Nors poskyris trijų puslapių, tačiau nedaug pasako apie jų abiejų bendradarbiavimą. Nesurandama duomenų aiškinti, kodėl jie susipyko ir išsiskyrė. Autorius penkiomis eilutėmis tepalietė tą klausimą. "Kelis kartus supykęs išėjo durimis trenkęs (Daukantas — J. J.) ir žadėdamas negrįžti, bet vis sugrįždavo" (95 p.). Pamini dar vyskupo rašytus Daukantui laiškus, bet jų nekomentuojama. Poskyrio gale duodamas Valančiaus laiškas Zavadskiu, kur minimas Daukantas.

Pagal paties Valančiaus užra-

šus pavaizduojami įvykiai Varniuose 1863 m. sukilimo dienomis. Įterpiama sukilimo pradžia su lenkų himno giedojimais šventovėse, kaltinimai kunigų ir ypač vyskupo iš rusų pusės. Poskyryje "Damoklio kardas" (109 p.) autorius pateikia Muravjovo vyskupui primestus 10 kaltinimų ryšium su 1863 m. sukilimu. Nuodugnai pavaizduoja, kaip vyskupas stengėsi tramdyti "šėlstantį žvėrį" (Muravjova — J. J.) po sukilimo numalšinimo, prašė raštu ir žodžiu paleisti suimtuosius kunigus. Ištisai, pateikiami du Valančiaus atsišaukimai, lietusieji sukilimą. Prie jų autorius prideda komentarus, paimtus iš Vilniuje 1972 m. išleistų Valančiaus raštų.

(Bus daugiau)

Tėviškės Žiburiai

SMILGA

Prie mano tako smilga
Siūbuoja palengva
Ir nulenkia galvelę,
Kai aš einu pro ją.

O aš einu pro šalį
Rytais ir vakarais,
Dulkėtas ir pabašes
Su ilgesio žvilgsniais.

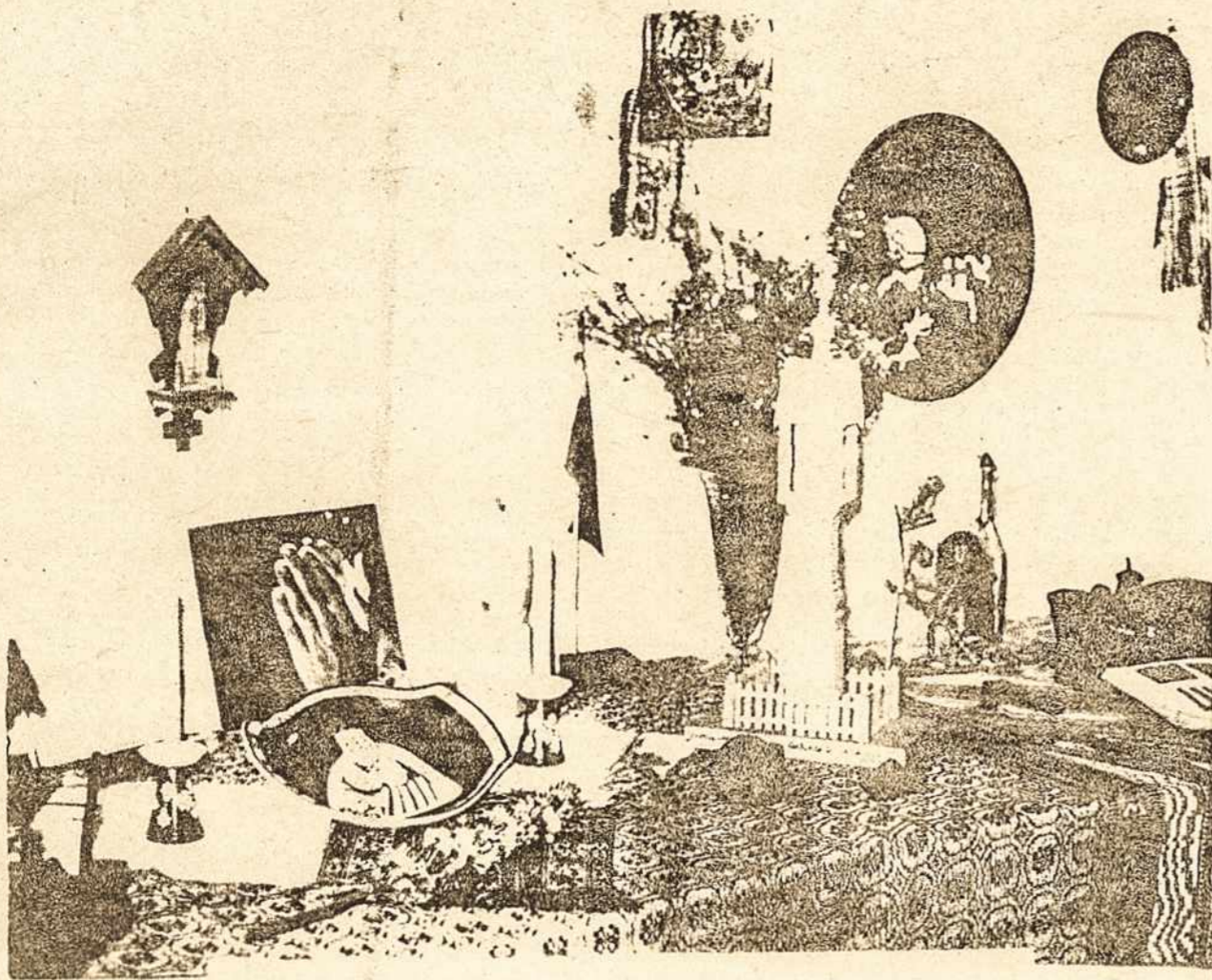
Ir vis matau smilgele,
Kaip lenkiasi ana,
Ir klausiu: — Ar gi gali
Palenkti kas mane?

O man jinai byloja —
Palinksiu aš, kaip ji,
Kaip lenkiasi žolelė
Nuo dalgio pradalgų ...

Viltis, viltis tik gali
Dar palaikyt jėgas,
Kaip tie rasos lašeliai
Gaivina žoleles. ...

DAGYS

MŪSŲ ŽINIOS

Lietuvių standas japonų festivalio parodoj

JAPONŲ FESTIVALIS

Rugsėjo 8-9-10 dienomis, japonų kolonijos teatre, S. Paulyje turėjome labai gražų folkloro festivalį.

Tame festivalyje buvo pakviesta daug imigrantų vienetų ir kiekviena grupė turėjo progos pasirodyti.

Programa vyko per tris dienas:

Pirma diena buvo paskirta chorams. Dalyvavo chorai iš Japonijos, Lenkijos, Brazilijos, Ukrainos ir Lietuvos kolonijų.

Mūsų kolonijai atstovavo S. Paulo Lietuvių Jaunimo Choras Volungė, chorvedės Kristinos Valavičiūtės vadovaujamas. Tas buvo antrasis svarbesnis to naujo choro pasirodymas, kuris padarė labai gerą įspūdį.

Antroji ir trečioji festivalio diena buvo skirta tautiniams šokiams; ir ta programa buvo atlikta vieną kartą šeštadienį ir du kartu sekmdienį.

Šią programą atliko Brazilijos, Izraelio, Vengrijos, Ukrainos, Portugalijos, Ispanijos, Lenkijos, Japonijos ir Lietuvos grupės.

Nemuno ansamblis, Jono Lukoševičiaus vadovaujamas, labai gerai atliko savo įsipareigojimą.

Tuo pačiu laiku salės priangy buvo suruošta visų dalyvaujančių tautų paroda, kurią organizavo B. L.J.S. ir prie kurios daug lietuvių prisidėjo tiek prie stando sustatymo, kiek prie eksponatų paskolinimo.

Šitas festivalis buvo mūsų visų labai gerai priimtas, nes šalia festivalio gražumo, galėjome pajusti, kad draugystė tarp imigrantų sustiprino tarptautinius ryšius.

B.L.J. Sąjungps korespondentė

LIETUVIŲ PAVILJONO RENGĖJAI:

Jonas Lukoševičius
Janete Nikitín
Silvia ir Beatriz
Bendoraitytės

KORESPONDENCINIS lietuvių kalbos kursas ISPANIŠKAI!

T. J. Giėdrys iš Urugvajaus pirmųjų dviejų pamokų vertimą Pamokų tekstas jau surinktas ir greitai laiku bus atspausdintas. Tikimasi, kad šiom pamokom galės naudotis netiktai Urugvajaus, beti ir kitų Pietų Amerikos kraštų lietuvių kalbos mylėtojai.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS – SENHORAS
CRİANÇAS

nuo 8 iki 12 val.:

Av. Eulina, 99 – V. Sta.
Maria (skersgatvis ties nr.
2214, Av. Deputado Emílio
Carlos – B. do Limão)

nuo 14 iki 18 val.:

Rua Quartim Barbosa, 6
(paskutinė stotis onibus
Vila Santista - Bairro do
Limão).

Tel. 265.7590

P A D E K A

No dia 17 de Setembro de 1978, nesta igreja de N. S. das Dores de Casa Verde, o coral dos lituanos abrilhantou a Missa vespertina, executando vários cantos de seu vasto repertório.

Após a missa, no salão paroquial, houve uma belíssima confraternização, de novo brilhando o coral, executando cantos populares lituanos e brasileiros. Após o programa do coral, um conjunto de jovens, vestidos tipicamente executou danças lituanas, com imenso aplauso e alegria de todos os presentes. Foram servidos doces, bolos e refrigerantes a todos.

A paróquia de N. S. das Dores agradece à Colônia Lituana a magnífica cooperação para o esplendor da festa de sua Padroeira e faz votos sinceros pela saúde e bem estar, no Brasil, desses nossos irmãos da grande pátria lituana.

Pe. Francisco Jorge Amaral, vigário

AUŠROS CHORAS širdingai dėkoja V. Tatarūnui ir visiems šv. Juozapo Lietuvių Bendruomenės choristams, su kurių pagalba buvo galima giedoti Mišias ir išpildyti meninę programą N.S. das Dores parapijos šventėje Casa Verdej.

VOLUNGĖ dainuoja japonų festivaly

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chupas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C.80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones:274.0677 - (Res.274.1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

LITUANIKA

Robertas Petrokas paaukojo 2.000,00 kruzeirų vėliavų stiebams stovykloje pastatyti. Paliwonų šeima padovanojo didelį kiekį stiklo, kurio užteks visiems svečių namo langams. Kazimieras Rinkevičius atidavė sodybai jau du didelius savo kieme užaugintus medelius.

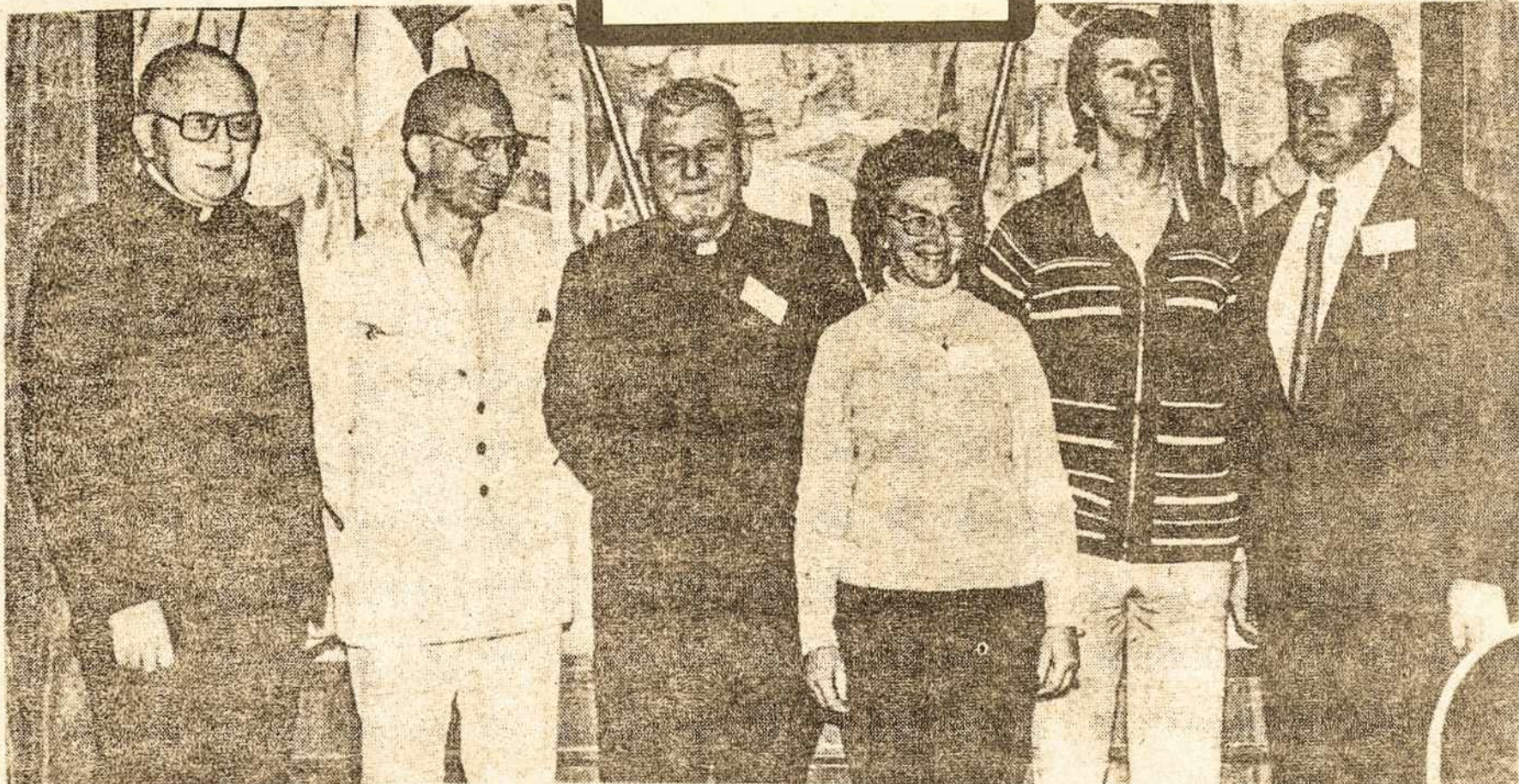
Seniau Stroliai yra dovanoję visą sieną užimantį langą su stiklais, kurs bus įmūrytas svečių namo verandon. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Naujasis žemės sklypas jau išmokėtas. Dabartiniu metu atliekami švarinimo darbai. Sekančią savaitę tikimasi pradėti žemės matavimų ir sklypų skirstymo darbus. Svečių namo sienos jau beveik baigtos. Toliau bus dedama lubos (lajė) ir dengiamas stogas. Artezinis šulinys pamažu gilėja.

SKAUTŲ VEIKLOS MINĖJIMAS

Brazilijos lietuviai skautai minės savo skautiškos veiklos 45-metį šių metų lapkričio (novembro) 18 dieną, 19 val., šv. Kazimiero parapijos patalpose.

Skautai kviečia visus lietuvius rezervuoti tą vakarą šiam minėjimui, kuris numatytas įvairus ir turiningas. Tikslī programa bus pranešta vėliau.

Redakciją tik dabar pasiekė ši nuotrauka su Brazilijos lietuvių atstovais Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime Toronte. Nevisi pateko į fotoaparātą. (Nuotr. S. Dabkaus).

LIGONIAI

Elzbieta ir Jónas BURBOS, iš Agua Rasa, abu yra ligoninėje Sta. Veronica, rua Vergueiro, 3073. Galima aplankyti trečiadieniais ir sekmadieniais nuo 14 iki 15 valandos.

Buvo susirgusi MARCELĖ STANKEVIČIENĖ, rua da Moóca. Kadangi gyvena viena, buvo rasta pusgyvė savo kambary – ir greit nuvežta į São Cristóvão ligoninę. Turėjo širdies (miocardio) priepuolį. Būdama stiprios sveikatos, trumpu laiku atsigavo – ir jau vėl namie.

• TIKRAS KŪRĖJAS savo jėgų svorį jaučia savyje ir dėl to kūrybiškas yra net toli nuo savųjų. Jam Lietuva yra ten, kur jis pats yra.
J. ERETAS

DEMESIO!

ŠIUO PRANEŠAME VISAI BRAZILIJOS LIETUVIŲ KOLONIJAI, – KAD ŠIŲ METŲ SPALIO (OUTUBRO) 15 DIENĄ BUS RINKIMAI Į BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBĄ BEI REVIZIJOS KOMISIJĄ, – KAD BALSUOTI YRA KIEKVIENO LIETUVIO AR LIETUVIŲ KILMĖS ASMENS CIVILINĖ PAREIGA, – KAD KANDIDATŲ SĄRAŠAI, ANT KURIŲ GALIMA BALSUOTI, BUS PASIŪSTI PER MŪSŲ LIETUVOS 38 ir 39 NUMERIUS, – KAD KANDIDATŲ SĄRAŠUS BUS GALIMA TAIP PAT GAUTI ŠV. JUOZAPO IR ŠV. KAZIMIERO KLEBONIJOSE.

BLB-nės Valdyba

LITERATūros BŪRELIS

Mėnesinis Literatūros Būrelio popietis - susirinkimas įvyks rugsėjo 30 d. 20 val. pas Arūną ir Margaritą Steponaičius, Av. Chibará 504, apto.81 (telef. 549-7197).

PLIAS SUSIRINKIMAS

Rugsėjo mėn. 29 d. (29 de setembro) 20 val. šaukiamas Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos – PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas, kuris įvyks pas Inž. Antaną Tylą) Alameda Itu, 433 – apto. 102. Tel. 287-3457).

Inž. Algirdas Idika
Pirmininkas

M I Š I O S

Spalio (outubro) 15 dieną, 17 val. šv. Kazimiero koplyčioje bus atlaikytos Mišios už a.a. URŠULĘ JOTEIKIENĘ mirties metinių proga. Giminės bei pažįstamieji kviečiami dalyvauti. Už ką iš anksto dėkojame.

Joteikų šeima

Lietuvių kalbos KORESPONDENCINIAM KURSUI yra reikalinga

Adomo Mickevičiaus poezijų lietuviškas vertimas.

Ponas Tadas – vertė V. Mykolaitis – Putinas

Konradas Valenrodas – vertė Putinas

Meilės Sonetai – vertė Just. Marcinkevičius

Informacijas prašoma teikti ML redakcijai tel. 273-0338, arba paštu: C.P.4421 – 01000 S.Paulo, SP

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial
Administrador: Stanislo Šileika

METINĖ PRENUMERATA: 150 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 700 kr. Paskiro numerio kaina: 3,00 kr. Užuojautos ir sveikinimai nuo 60 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti: "Stanislo Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją redakcija taiso, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.